



JUDr. DAVID KARABEC
advokát

MONITORING SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ 2012

září 2012

TÉMA MĚSÍCE

Forma pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4.9.2012, sp. zn. 21 Cdo 2141/2011

Nejvyšší soud ČR se vyjádřil k otázce, jakou formou může zaměstnavatel (resp. nadřízený ostatních zaměstnanců) udělovat pro podřízené zaměstnance závazné pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany při práci. Podle soudu je nutné pouze, aby byl pokyn dostatečně konkrétní a **právní závaznost má proto má proto jakýkoli výslovný pokyn, ať je již učiněn písemně, nebo ústně, bez ohledu na svoji expresivnost, anebo na to, do jaké míry odpovídá jeho obsah pravidlům společenských konvencí.** Korektním pokynem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci proto mohl být v soudem posuzovaném případě shledán ústní pokyn nadřízeného zaměstnance vůči svým podřízeným tohoto znění: „kurva, nelezte tam na ty světlíky, můžete sletět“, neboť tím stanoví pro podřízené závazný způsob chování a vysvětluje důvod svého pokynu. Je samozřejmé, že pokyn má být vydán předem, nikoliv až ve chvíli, kdy již nějaký úrazový děj probíhá; není však na závadu, je-li vydán ve chvíli, kdy nebezpečí může hrozit, a smyslem pokynu je tomuto nebezpečí předejít. Pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci proto nelze chápat jen jako nějaké formalizované abstraktní poučování o pravidlech chování v situacích, které teoreticky mohou (ale nemusí) v budoucnu nastat, nýbrž také jako **praktickou reakci, jejímž smyslem je usměrnit jednání podřízených tak, aby se vyhnuli možnému nebezpečí, které by v průběhu výkonu práce při jiném způsobu chování mohlo jinak reálně hrozit.**

Z OBČANSKÉHO PRÁVA

Podmínky úhrady víceprací ve smlouvě o dílo podle obč. zákoníku

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.8.2012, sp. zn. 33 Cdo 4276/2010

Nejvyšší soud zformulovat podmínky, za kterých je objednatel povinen uhradit zhotoviteli víceprací podle smlouvy o dílo uzavřené podle občanského zákoníku, ve které je **cena za dílo určena podle rozpočtu.**

Podle § 635 odst. 1 obč. zák. byla-li cena dohodnuta podle rozpočtu, nesmí být bez souhlasu objednatele zvýšena. **Práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté lze účtovat**

pouze tehdy, schválil-li je objednatel písemně nebo jestliže práce dodatečně písemně objednal.

Zhotovitel nemůže cenu díla sjednanou podle rozpočtu zvýšit jednostranně bez ohledu na objednatele (účelem určení ceny podle rozpočtu je poskytnout objednateli záruku, že cena nepřekročí určitou částku, popř. že nebudou vykonány jiné práce nebo vynaloženy jiné náklady než dohodnuté ve smlouvě). Zákon však odlišuje mezi zvýšením ceny u prací a nákladů do rozpočtu zahrnutých a u prací a nákladů do rozpočtu nezahrnutých. Zatímco pro změnu ceny prací a nákladů do rozpočtu nezahrnutých (jde současně o změnu předmětu dohodnuté smlouvy) se vyžaduje jednostranný právní úkon objednatele v písemné formě (schválení, či dodatečné objednání), **pro zvýšení ceny prací a nákladů do rozpočtu zahrnutých zákon písemnou formu tohoto úkonu nežadá; ke zvýšení ceny díla postačuje souhlas objednatele v jakékoliv formě.** Souhlas jako jednostranný projev vůle pak může být učiněn jednáním nebo opomenutím, může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit.

Jestliže se tedy zhotovitel zavázal provést dílo podle stanoveného rozpočtu, neumožňuje mu ustanovení § 635 odst. 1 obč. zák, aby takto stanovenou rozpočtovanou cenu jednostranně navyšoval. Pokud mimo rámec písemně uzavřené smlouvy o dílo (se stanovenou rozpočtovou cenou díla) **zhotovitel provedl další vícepráce (tj. práce do rozpočtu nezahrnuté), které byly dohodnuty ústně, nemá právo na zaplacení těchto dodatečných prací a nákladů a může požadovat pouze původně rozpočtovanou cenu.** Právo na zaplacení ceny víceprací by zhotoviteli vzniklo, jen pokud by je objednatel písemně schválil (i dodatečně) nebo objednal (tj. učinil ve vztahu ke zhotoviteli jednostranný právní úkon v písemné formě).

Náhrada za zřízení věcného břemene práva cesty přes pozemek

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.8.2012, sp. zn. 22 Cdo 420/2011

Nejvyšší soud se opakovaně zabýval výkladem otázky kritérií rozhodných při úvaze soudu o stanovení výše náhrady za zřízení věcného břemene soudem v případě, že přístup vlastníka stavby přes cizí pozemek není možné zajistit jinak, než soudním zřízením věcného břemene spočívajícího v právu cesty vlastníka stavby přes tento cizí pozemek. Soud vyložil, že při stanovení náhrady za zřízení věcného břemene cesty **nelze vycházet z ceny věcného břemene určené podle cenových předpisů.** Je třeba zvážit všechny okolnosti případu, zejména proč stavba zůstala bez přístupu k veřejné komunikaci, stejně jako všechny negativní účinky, které s sebou zřízení nezbytné cesty pro zatížený pozemek přinese. **Náhrada za zřízení práva nezbytné cesty musí zahrnovat i náhradu za újmu, kterou vlastník pozemku utrpí,** a to i tím, že v důsledku tzv. právní závady - práva cesty svědčícího vlastníku stavby - zpravidla klesne cena zatíženého pozemku i stavby na něm zřízené a že jeho vlastník bude výkonem tohoto práva omezen v užívání pozemku, bude narušeno jeho soukromí apod. Nelze pominout skutečnost, že právo cesty se zřizuje bez časového omezení (i když není v konkrétní věci vyloučeno ani jeho zřízení na určitou dobu). Stanovení výše náhrady je tak na úvaze soudu, která musí být řádně zdůvodněna.

Náhrada účelně vynaložených nákladů oprávněnému držiteli věci

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.8.2012, sp. zn. 22 Cdo 3404/2010

Podle § 130 odst. 3 občanského zákoníku má oprávněný držitel věci v případě, kdy je povinen věc odevzdat vlastníkovi, právo požadovat po vlastníkovi náhradu nákladů, které na věc po dobu své oprávněné držby účelně vynaložil. Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda je tato povinnost přechází při změně vlastnictví věci na nového vlastníka, či zda zatěžuje pouze vlastníka věci v době, kdy věc drží oprávněný držitel, a tato povinnost jej zatěžuje i poté, co věc vlastníka změní.

Nejvyšší soud se přiklonil k druhé variantě a uzavřel, že charakter nároku na náhradu nákladů za účelné zhodnocení věci nevyjadřuje takovou vazbu na věc a práva a povinností s ní spojená, která by přecházela na právního nástupce v případě změny vlastníka. **Povinnost k náhradě nákladů, jimiž oprávněný držitel zhodnotil v době oprávněné držby věc vlastníka, tak se změnou vlastnického práva k věci na nového vlastníka nepřechází.**

Z OBCHODNÍHO PRÁVA

Určitost uznání závazku

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.8.2012, sp. zn. 29 Cdo 3664/2011

Nejvyšší soud se vyjádřil k otázce určitosti a tím i platnosti uznání závazku podle § 323 obchodního zákoníku. V konkrétním případě nesdílel názor vrchního soudu o tom, že není určité prohlášení o uznání závazku, v němž je pouze odkaz na příslušné vystavené faktury. Zatímco podle vrchního soudu je k určitosti takového prohlášení dále zapotřebí, aby „předložené faktury představovaly doklad o skutečně vzniklých závazcích“, Nejvyšší soud takový závěr nesdílí.

Podle Nejvyššího soudu **je nutno zkoumat nikoliv určitost (specifikaci) závazku, ale určitost a náležitosti projevu vůle dlužníka tento závazek uznat.** Nejvyšší soud tedy posuzoval, zda text zkoumané listiny vyjadřuje vůli dlužníka směřující k uznání závazku, nikoli určitost uznávaných závazků.

K požadavku **určitosti vymezení závazku** na okraj Nejvyšší soud doplňuje, že mu plně vyhovuje i odkaz na jinou listinu, z níž je uznávaný závazek objektivně seznatelný, tj. je-li v této (odkazované) listině identifikován zcela nezaměnitelným způsobem. Soudy proto v dané věci neměly zkoumat (pro posouzení určitosti uznání nebylo rozhodné), zda faktury, jejichž prostřednictvím byly specifikovány uznávané závazky,

„představovaly doklad o skutečně vzniklých závazcích“, ale zda zvolený způsob určení jednotlivých uznávaných závazků obsažených ve fakturách je způsobilý tyto závazky nezaměnitelným způsobem identifikovat.

S pozdravem,



JUDr. David Karabec

Vydáno jako informační materiál určený výhradně pro potřebu klientů
advokátní kanceláře JUDr. Davida Karabce, se sídlem v Praze 8, Na Stráži 1306/5, č.ev ČAK 7353.
tel: +420 283 843 130, fax: +420-283 840 760, e-mail.: advokatni.kancelar@karabec.cz
<http://www.karabec.cz/>.

© JUDr. David Karabec - advokát, 2012